

Bilim Dünyasının Büyük Öncüsü

Bilim dünyasının en büyük öncülerinden biri olan Galileo Galilei'nin adı adesele teleskopu mükemmelleştiren ve insanlığa göklerin yeni ufuklarını açan büyük astronomi bilgini olarak yaşamaktadır. Fakat, dünyanın güneş etrafında döndüğü şeklindeki Kopernik kuramını desteklemesi Galileo'yu Kilisenin afarozuna uğratmış; yaşantısını ve başarılarını gölgelemiştir. Galileo'nun mekanik ve dinamik konularındaki çalışmalarda kazandığı başarılar astronomik bulgularından daha da önemlidir; matematiksel analizleri fiziksel problemlere başarıyla uygulamış ve cisimlerin hareketi konusundaki çalışmalarıyla Newton'a yolu açmıştır.

GALIEO GALILEI

1633 yılının 22 Haziran sabahı, Roma'da Minerva Manastırının bir odasında, yaşlı ve saygıdeğer bir adam Engizisyon Yargıçlarının önüne çıkarılmıştı.

Papazların verdiği cezayı çekenlerin giysileri olan çullara sarınmış, solgun yüzü, titreyen bacaklarıyla bu yaşlı kişi, verilecek hükmün niteliğini okumak istercesine orada toplanan kardinallerin ciddi yüzlerine ürkek bakışlar fırlatıyordu. En nihayet bu sınırlı sessizlik bozuldu. Yargıçlar sırasından biri kalktı ve dümdüz, duygusuz bir tonla okumağa başladı.

«... Fakat, bütün bunlardan sonra, suçlu içtenlikle ve gerçek bir imanla şimdiye

kadar Kliseye karşı savunduğu bütün düşünceleri ve fikirlerinden yeminle vazgeçmek ve bunları lânetlemek şartıyla affedilecek,... ve Yüksek Mahkemenin dileği süresince hapse mahkûm olacaktır...»

Monoton ses sustu. Saygıdeğer suçlu dizüstü çöktü ve Kliseye karşı doktrinlerini bundan böyle hiç bir zaman savunmayacağına ve öğretmeyeceğine dair yemin ederek Tanrıdan yardım diledi. Doktrinlerini birer birer sayıyordu, bunların başlıcası ve Mahkemenin en fazla üzerinde durduğu da dünyanın güneş etrafında döndüğü şeklindeki gülünç (1) fikirdi. Sonra eli titreyerek günah-

Çeviren:

**SÖNMEZ
TANER**

larını belgeleyen kâğıdı imzaladı. Kardinaller topluca ayağa kalktılar, tövbekâr suçlu odaya çıkarıldı. Giderken, cüretkâr bir şekilde şöyle mırıldandığı söylenir: «Epur si muove.» (Fakat, dönüyor işte.) Bu kişi Galileo idi. Bilim adamı, büyük astronom, dilsel buluşlar alanında dünyanın en büyük bilimsel liderlerinden biri olan Galileo.

Galileo 1564 yılının Şubat ayında İtalyanın Pisa kentinde doğdu. Babası soylu bir kişi ve değerli çalışmaları olan bir filozoftu. Galileo çocukluğunda boş vakitlerini küçük araçlar ve makineler yaparak geçirir ve yaptığı aletlerle okul arkadaşlarını eğlendirir ve hayrette bırakırdı. Babası çocukdaki saklı dehanın işaretlerini sezinleyerek, malî durumu elverişli olmadığı halde, Galileo'yu 1581'de Pisa Üniversitesine kaydettirdi.

Genç öğrenci Üniversiteye tıp öğrenimi yapmak niyetiyle girmiş, fakat Öklid'in eserlerini incelemek Galileo'nun fikrini diğer yönlere çevirmişti. Kafasında oluşan yeni gerçeklerle kendinden geçen Galileo tıbbi bi-

raktı ve basit geometri eserlerinden Arşimed'in çalışmalarına geçti. Okuduğunu çabuk kavıyor, öğrendiklerini kendi gözlemleriyle sağlamlaştırıyordu. Günün geçerli felsefesi olan Aristo felsefesini inceledi; ve onsekizinde bir gencin coşkunluğu ve sevinç içinde, Aristo felsefesinin, daha o yaşta gözüne çarpan, yanlışlıklar ve tutarsızlıklarını bularak bu konuyu kendisine entellektüel av edindi. Aristo taraftarlarına saygısızlığa yaklaşan bir şiddetle saldırdı ve bunların yerleşmiş aksiyomlarıyla karşı kendi mantıklı fikirleriyle çürüttü. Ve Aristocular kendi fikirlerini kabule yanaşmayınca deneylerle sözlerini doğrulamak yoluna gitti.

1583'de katedralin çatısından sarkan lambanın gidip gelmesini seyrederken her sallanışın, kapsamı ne olursa olsun, zaman süresi bakımından birbirine eşit olduğunu fark ederek, gerçek zaman ölçümü için sarkaçın değerini keşfetti. Yine bu tarihlerde, hidrostatik denge konusundaki çalışmalarına başladı. Fakat, başlıca ilgisi matematik